

VOF CARU Rogierlaan 9 0401 8400 OOSTENDE

VORMINGEN FORMATIONS CONSULTANCY
rudiclaeys@telenet.be

CARU OVERHEIDSOPDRACHTEN 2022

NIEUWSBRIEF AUGUSTUS 2022

HANDBOEK STUDIEDAG "ADMINISTRATIEF EENVOUDIGER STRUCTUREN VOOR HET AANKOOPPROCES VIA INTERNE DELEGATIE"

THEMA : PRIJSONDERZOEK EN ONDERZOEK ABNORMALE PRIJZEN

RECHTSPRAAK RAAD VAN STATE :

-

- HERHALING VAN DE PRINCIPES BETREFFENDE HET PRIJSONDERZOEK
- OOK AL IS ART.36 NIET VAN TOEPASSING TOCH FIENEN DE OFFERTES OP BASIS VAN ART.35 AAN PRIJSONDERZOEK ONDERHEVIG TE ZIJN EN MOETEN DE MOTIEVEN WEL BLIJKEN UIT DE OPDRACHTDOCUMENTEN
- PRIJSONDERZOEK EN ONDERZOEK ABNORMALE PRIJZEN ZIJN TWEE ONDERSCHIEDEN FASES MET EEN SPECIFIEKE EIGEN INVULLING EN BEOORDELINGSMOGELIJKHEID DOOR DE RAAD VAN STATE
- GEEN VERPLICHTE PROCEDURE ABNORMALE PRIJZEN ALS DE AANBESTEDER OORDEELT DAT ER GEEN ZIJN (IN CASU OOK SLECHTS TWEE OFFERTES)
- NAZICHT VAN DE UITSLUITINGSGRONDEN
- BETALINGSVOORWAARDEN WELKE AFWIJKEN VAN HET BESTEK WORDEN ONDANKS EEN VERZAKING IN HET BESTEK AAN STRIJDIGE BEPALINGEN TOCH ALS EEN ONZEKERE PRIJS EN UITVOERINGSVOORWAARDE BESCHOUWD

RECHTSPRAAK EUROPEES HOF VAN JUSTITIE

- WANNEER ER GEEN OF GEEN GESCHIKTE AANVRAAG TOT DEELNEMING OF OFFERTE WERD INGEDIEND NAAR AANLEIDING VAN EEN OPENBARE OF NIET-OPENBARE PROCEDURE, KAN ER MET EEN ONDERNEMER ONDERHANDELD WORDEN ?

INFO VARIA : INDEXCIJFER VAN DE CONSUMPTIEPRIJZEN VAN DE MAAND JULI 202

ONS OPLEIDINGSAANBOD : OVERZICHT VAN INTERNE OPLEIDINGSMOGELIJKHEDEN

Ed. 8/2022 VEWA Copyright © 2022 Alle rechten voorbehouden

PROF RUDI CLAEYS

HANDBOEK STUDIEDAG “ADMINISTRATIEF EENVOUDIGER STRUCTUREN VOOR HET AANKOOPPROCES VIA INTERNE DELEGATIE ”

Is voor de geïnteresseerden welke niet aan deze studiedag konden deelnemen ook beschikbaar.

Kostprijs : 30,00€. Inclusief verzending

Bestelling via mail aan rudiclaeys@telenet.be met opgave van leverings en facturatieadres

INHOUDSOPGAVE VAN HET HANDBOEK

SESSIE 1 BEVOEGDHEDEN EN DELEGATIE BIJ DE DIVERSE AANBESTEDERS

1. DE ALGEMENE WETTELIJKE BASIS TOT REGELING VAN DE BEVOEGDHEDEN
FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

SESSIE 1 BIS DE HANDTEKENINGSBEVOEGDHEDEN BIJ DE INSCHRIJVERS

1. WIE MAG EEN OFFERTE ONDERTEKENEN? **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
2. NIEUWE DEFINITIE DAGELIJKS BESTUUR **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
3. ONDERTEKENING DOOR EEN GEMACHTIGDE DIE BEVOEGD IS **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
4. AANDACHTSPUNT VOOR AANBESTEDERS EN INSCHRIJVERS **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
5. WAT BIJ EEN TIJDELIJKE HANDELSVENNOOTSCHAP? **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
6. HOE MOETEN OFFERTES WORDEN ONDERTEKEND? **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
7. CONCLUSIE..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

SESSIE 2 PERFORMANTERE AANKOOP ORGANISATIE

1. INLEIDING **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
2. DE DRIJVEREN VAN DE GEDELEGEERDE ORGANISATIE **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
3. KERNTAKEN EN EFFICIËNTIEWINSTEN..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
4. VOORWAARDE IS DE PROFESSIONELE ORGANISATIE VAN DEZE CENTRALE AANKOOPDIENST
FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
6. MARKTONDERZOEK **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

7. INKOOPSPECIFICATIES **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

SESSIE 3 VEREENVOUDIGDE IMPLEMENTATIEMOGELIJKHEDEN

1. VEREENVOUDIGING VIA PLANNING **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

2. VEREENVOUDIGING VIA DELEGATIE..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

3. VEREENVOUDIGING VIA SAMENWERKING LANGE TERMIJN VISIE REPETITIE EN HERHALING
FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

4. VEREENVOUDIGING VIA INTERNE TAAKVERDELING IN SAMENWERKING **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

SESSIE 4 CONTROLE EN IMPLEMENTATIE VIA MODELLEN VAN PROCEDURE FLOWS

1. INLEIDING **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

2. VOORSTEL INTERNE PROCEDURE OP BASIS VAN VOORAFGAANDE DELEGATIE **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

THEMA : ALGEMEEN PRIJSONDERZOEK EN BIJZONDER ONDERZOEK NAAR ABNORMALE PRIJZEN

Al te vaak worden deze beide onderscheiden onderzoeksdaden door onze aanbesteders niet correct geïnterpreteerd, noch toegepas.

- ⇒ het **algemeen prijs- of kostenonderzoek** dat de aanbestedende overheid in elk geval dient te voeren (artikel 84 WOO en artikel 35 KB Plaatsing Klassieke Sectoren) en;
- ⇒ het **bijzonder onderzoek naar abnormale prijzen** (artikel 44 KB Plaatsing Speciale Sectoren en in artikel 36 KB Plaatsing Klassieke Sectoren).

Het algemeen prijs en kostenonderzoek

Uitgangspunt : art.84 WOO

De aanbestedende overheid voert een prijzen- of kostenonderzoek uit op de ingediende offertes, overeenkomstig de door de Koning te bepalen nadere regels.

Op haar verzoek verstrekken de inschrijvers tijdens de plaatsingsprocedure alle nodige inlichtingen om dit onderzoek mogelijk te maken.

Dit algemeen prijsonderzoek is thans een verplichting bij alle overheidsopdrachten. De wijze waarop het gevoerd wordt blijft echter behoren tot de discretionnaire en dus ruime bevoegdheid van de aanbesteder.

De enige beoordelingsmogelijkheid welke open blijft voor de bevoegde rechtsmachten is na te gaan of er wel een algemeen prijsonderzoek werd gevoerd.

Dit betekent dat er geen verplichting is om in het gunningsverslag of de gunningsbeslissing de methode omtrent het onderzoek naar abnormale prijzen te vermelden.

Maar de aanbesteder heeft wel een materiële motiveringsplicht. Als uit de gunningsbeslissing niet blijkt dat er een zorgvuldig prijsonderzoek is geweest, moet minstens uit het administratief dossier blijken dat de aanbesteder een concreet onderzoek heeft verricht.

Het bijzonder prijs en kostenonderzoek

Het bijzonder onderzoek moet in beginsel enkel worden gevoerd wanneer uit het algemeen prijs- of kostenonderzoek is gebleken dat er prijzen of kosten worden aangeboden die abnormaal laag of hoog lijken.

De artikelen 44 KB Plaatsing Speciale Sectoren en 36 KB Plaatsing Klassieke Sectoren leggen aan de aanbestedende overheid voortaan nochtans de **verplichting** op om aangaande de prijsposten die zij identificeert als schijnbaar abnormaal een prijsverantwoording op te vragen bij de betrokken inschrijvers.

Anders dan gold onder de voorgaande reglementering, is een bevraging van de betrokken inschrijver dus **niet** meer enkel verplicht *indien en voor zover* de aanbestedende overheid ook zinnens is diens offerte te *weren* mocht vast komen te staan dat de prijs effectief abnormaal is. Voorheen kon de aanbestedende overheid dus oordelen dat een prijsbevraging niet nodig was omdat zij de offerte toch niet zou weren op grond van de eventuele abnormaliteit van de betreffende prijzen.

Die mogelijkheid bestaat thans niet meer.

De aanbestedende overheid heeft geen discretionaire beoordelingsmarge om op grond van eigen overwegingen aan het vragen van een prijsverantwoording te verzaken.

Het is op grond van de thans geldende regelgeving voor de aanbestedende overheid pas mogelijk om met eigen argumentatie de schijnbaar abnormale prijzen de rechtvaardigen **nadat** *eerst* een bevraging bij de betrokken inschrijver is gebeurd.

Op deze verplichting tot prijsbevraging bestaat slechts één “uitzondering” indien artikel 44 KB Plaatsing Speciale Sectoren of artikel 36 KB Plaatsing Klassieke Sectoren niet van toepassing is op de opdracht conform de zesde paragraaf van deze bepalingen (m.n. ingeval van een onderhandelingsprocedure met voorafgaande oproep tot mededinging, een vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met voorafgaande oproep tot mededinging of een onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande oproep tot mededinging, voor zover het een opdracht voor leveringen of diensten betreft waarvan de geraamde waarde lager is dan de drempels voor de Europese bekendmaking, dan wel een opdracht voor werken waarvan de

geraamde waarde lager is dan 1.000.000 euro, dit behoudens andersluidende bepaling in de opdrachtdocumenten).

Quid verwaarloosbare posten?

Op grond van artikel 36, § 3, eerste lid KB van 18 april 2017 is ook duidelijk dat de aanbestedende overheid zowel de totaalprijzen van de offertes als de eenheidsprijzen dient te onderzoeken. Uit het verslag aan de Koning blijkt eveneens dat artikel 36 in grote mate het voorgaande systeem overneemt. Zowel abnormale eenheidsprijzen als een abnormaal totaalbedrag kunnen elk afzonderlijk de beslissing tot het substantieel onregelmatig verklaren van de offerte schragen.

Volgens artikel 36, § 2, vijfde lid KB Plaatsing 2017 is de aanbestedende overheid er echter niet toe gehouden om verantwoordingen te vragen voor prijzen voor verwaarloosbare posten. In een arrest van 26 juli 2019 gaat de Raad van State nader in op de vraag welke posten door de aanbestedende overheid als verwaarloosbaar mogen worden beschouwd.

De Raad stelt in de eerste plaats vast dat het begrip “**verwaarloosbare posten**” niet wordt gedefinieerd in de toepasselijke wetgeving. De aanbestedende overheid beschikt dus in de gevallen waarin artikel 36, § 4, KB Plaatsing 2017 niet van toepassing is, bij het al dan niet opstarten van de procedure van blijkbaar abnormale prijzen over een ruime discretionaire bevoegdheid. Noch **de overheidsopdrachtenwet** 2016 noch het KB Plaatsing 2017 leggen aan de aanbestedende overheid een welbepaald criterium op om de posten te selecteren waarop het prijzenonderzoek moet worden verricht. Evenmin wordt een bepaalde berekeningswijze verplicht gesteld.

Een aanbestedende overheid beschikt volgens de Raad van State bijgevolg over een grote beslissingsruimte bij het prijsonderzoek en het is haar in beginsel aldus toegelaten criteria te hanteren waarbij zij screent op abnormaliteiten, teneinde op een praktische en efficiënte wijze haar werkzaamheden bij dit onderzoek te verrichten. Vereist is wel dat deze criteria zorgvuldig worden opgesteld en de perken van de redelijkheid niet te buiten gaan.

Er lijkt volgens de Raad van State bovendien te moeten worden aangenomen dat een aanbestedende overheid bij haar beoordeling van het al dan niet verwaarloosbaar karakter van een post ook rekening kan houden met andere factoren dan louter en alleen de beperkte financiële omvang van een post.

In een aantal van de hierbavolgende recente uitspraken van de Raad van State worden deze principes aan de praktijk afgetoetst ...

RECHTSPRAAK RAAD VAN STATE :

HERHALING DOOR DE RAAD VAN STATE VAN DE PRINCIPES BETREFFENDE HET PRIJSONDERZOEK

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK XIIe KAMER ARREST nr. 254.107 van 24 juni 2022

Artikel 84 van de wet van 17 juni 2016 ‘inzake overheidsopdrachten’ (hierna: wet overheidsopdrachten 2016) luidt:

“De aanbestedende overheid voert een prijzen- of kostenonderzoek uit op de ingediende offertes, overeenkomstig de door de Koning te bepalen nadere regels. De Koning kan in uitzonderingen voorzien op het prijzen of kostenonderzoek voor de door Hem te bepalen opdrachten.

Op haar verzoek verstrekken de inschrijvers tijdens de plaatsingsprocedure alle nodige inlichtingen om dit onderzoek mogelijk te maken.”

Artikel 35 van het koninklijk besluit plaatsing 2017 bevestigt dat de aanbestedende overheid de ingediende offertes aan een prijs- of kostenonderzoek onderwerpt en dat zij daartoe, overeenkomstig artikel 84, tweede lid, van de wet overheidsopdrachten 2016, de inschrijvers kan verzoeken alle nodige inlichtingen te verstrekken.

Artikel 36, § 1, van het koninklijk besluit plaatsing 2017 bepaalt dat, indien uit dit algemeen prijs- of kostenonderzoek blijkt dat er prijzen of kosten worden aangeboden die abnormaal laag of hoog lijken, de aanbestedende overheid een bevraging uitvoert. Artikel 36, §§ 2 tot 4, bevat nadere bepalingen in verband met dat bijzonder onderzoek.

Overeenkomstig artikel 36, § 6, is artikel 36 echter niet van toepassing, behoudens andersluidende bepaling in de opdrachtdocumenten, op de mededingingsprocedure met onderhandeling, noch op de vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking, noch op de onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking, voor zover het een opdracht voor leveringen of diensten betreft waarvan de geraamde waarde lager is dan de drempels voor de Europese bekendmaking dan wel een opdracht voor werken waarvan de geraamde waarde lager is dan 500.000 euro.

Te dezen gaat het om een onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking en gaat het om een opdracht voor leveringen waarvan de geraamde waarde (100.000 euro, btw inbegrepen) lager is dan de drempel voor een Europese bekendmaking. Bij gebreke van een andersluidende bepaling in de opdrachtdocumenten, is artikel 36 van het koninklijk besluit plaatsing 2017 dan ook niet van toepassing op de gevoerde procedure. De verwerende partij was dus niet verplicht een prijsbevraging uit te voeren als bedoeld in dat artikel.

Dit neemt niet weg dat de aanbestedende overheid ertoe gehouden is de ingediende offertes te onderwerpen aan het algemene prijs- en kostenonderzoek bedoeld in artikel 35 van het voornoemde besluit. Dat onderzoek maakt immers een inherent onderdeel uit van

het regelmatigheidsonderzoek van de offertes en dient steeds te worden uitgevoerd. In het kader van dat algemeen onderzoek moet de aanbestedende overheid de prijzen onderzoeken die in de offertes worden aangeboden, en moet zij beoordelen of die al dan niet abnormaal hoog of laag zijn. Zij kan daarbij, zoals hiervóór is opgemerkt, met toepassing van artikel 84 van de wet overheidsopdrachten 2016 de betrokken inschrijvers steeds vragen om concrete inlichtingen te verstrekken.

Indien een aanbestedende overheid in het kader van een algemeen prijs- en kostenonderzoek met toepassing van artikel 84 van de wet overheidsopdrachten 2016 en artikel 35 van het koninklijk besluit plaatsing 2017 tot de vaststelling komt dat er geen abnormale prijzen zijn, vereist de formelemotiveringsplicht niet dat dit onderzoek *in extenso* wordt weergegeven in het gunningsverslag of in de bestreden beslissing. Op grond van de materiëlemotiveringsplicht moet echter wel uit het administratief dossier blijken dat de aanbestedende overheid een algemeen prijs- en kostenonderzoek heeft verricht, onder meer dat zij de prijzen van elke offerte op zorgvuldige wijze heeft nagekeken. De motieven op grond waarvan zij alsdan van oordeel is dat de aangeboden prijzen niet abnormaal zijn, dienen uit het dossier te blijken.

MAAR IN CONCRETO

In het licht van die elementen is de Raad van State van oordeel dat het prijsverschil te dezen van die aard is dat een aanwijzing bestond dat de prijs aangeboden door de gekozen inschrijver abnormaal laag zou kunnen zijn. Die aanwijzing had de verwerende partij ertoe moeten brengen om in het kader van het algemeen prijsonderzoek, dat zij op grond van het zorgvuldigheidsbeginsel met de nodige zorgvuldigheid diende te voeren, een nader onderzoek te doen naar de door de gekozen inschrijver aangeboden prijs.

Te dezen wordt in het gunningsverslag slechts vermeld dat de drie inschrijvers een regelmatige offerte hebben ingediend. Noch in het verslag, noch in het administratief dossier is enig spoor terug te vinden van een prijsonderzoek, van een verklaring voor het prijsverschil of van de redenen op grond waarvan de door de gekozen inschrijver aangeboden prijs niet als abnormaal laag werd beschouwd en haar offerte dus niet als onregelmatig werd geweerd. Het staat niet aan de Raad van State om voor te schrijven wat een dergelijk onderzoek had moeten inhouden. De Raad van State acht het niettemin nuttig eraan te herinneren dat de verwerende partij de mogelijkheid had om onder meer bij de gekozen inschrijver de ‘nodige inlichtingen’ in te winnen, bijvoorbeeld in verband met de marktprijs, de inkoopprijs en de winstmarge. In elk geval moest de verwerende partij de offerte van die inschrijver aan een zodanig onderzoek onderwerpen dat zij tot de onderbouwde conclusie kon komen dat de door die inschrijver aangeboden prijs, ondanks het vastgestelde verschil ten opzichte van de prijs aangeboden door de verzoekende partij, niet abnormaal laag was.

De verwerende partij beroept zich, weliswaar ten overvloede, op de bevraging die de politiezone bij de gekozen inschrijver heeft gedaan nadat deze op 30 april 2020 door de verzoekende partij is geweest op de mogelijkheid dat de gekozen inschrijver een prijs onder de kostprijs heeft aangeboden. Zij verwijst in dit verband naar het antwoord dat de politiezone op 22 juni 2020 van de gekozen inschrijver heeft ontvangen. Volgens haar bevestigt dat antwoord dat er geen noodzaak was om in het kader van het algemeen prijsonderzoek inlichtingen te vragen aan die inschrijver.

Wat ook de waarde is van het antwoord dat de gekozen inschrijver op 22 juni 2020 verstrekke, een onderzoek *post factum* kan niet verhelpen aan het feit dat geen nader onderzoek lijkt te zijn uitgevoerd voordat de bestreden gunningsbeslissing werd genomen.

Het voorgaande volstaat om te besluiten dat, voor zover er al een algemeen prijsonderzoek is gevoerd, het in elk geval niet met de nodige zorgvuldigheid werd uitgevoerd.

OOK AL IS ART.36 NIET VAN TOEPASSING TOCH FIENEN DE OFFERTES OP BASIS VAN ART.35 AAN PRIJSONDERZOEK ONDERHEVIG TE ZIJN EN MOETEN DE MOTIEVEN WEL BLIJKEN UIT DE OPDRACHTDOCUMENTEN

VOORZITTER VAN DE XIIe KAMER ARREST nr. 254.108 van 24 juni 2022

Te dezen gaat het om een onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking en gaat het om een opdracht voor leveringen waarvan de geraamde waarde (50.000 euro) lager is dan de drempel voor een Europese bekendmaking. Bij gebreke van een andersluidende bepaling in de opdrachtdocumenten, is **artikel 36 van het koninklijk besluit plaatsing 2017 dan ook niet van toepassing** op de gevoerde procedure. De verwerende partij was dus niet verplicht een prijsbevraging uit te voeren als bedoeld in dat artikel.

Dit neemt niet weg dat de aanbestedende overheid ertoe gehouden is de ingediende offertes te onderwerpen aan het algemene **prijs- en kostenonderzoek bedoeld in artikel 35** van het voornoemde besluit. Dat onderzoek maakt immers een inherent onderdeel uit van het **regelmatigheidsonderzoek** van de offertes en dient steeds te worden uitgevoerd. In het kader van dat algemeen onderzoek moet de aanbestedende overheid de prijzen onderzoeken die in de offertes worden aangeboden, en moet zij beoordelen of die al dan niet abnormaal hoog of laag zijn.

Zij kan daarbij, zoals hiervóór is opgemerkt, **met toepassing van artikel 84** van de wet overheidsopdrachten 2016 de betrokken inschrijvers steeds **vragen om concrete inlichtingen** te verstrekken.

Indien een aanbestedende overheid in het kader van een algemeen prijs- en kostenonderzoek met toepassing van artikel 84 van de wet overheidsopdrachten 2016 en artikel 35 van het koninklijk besluit plaatsing 2017 tot de vaststelling komt dat er geen abnormale prijzen zijn, lijkt de formelemotiveringsplicht niet te vereisen dat dit onderzoek in extenso wordt weergegeven in het gunningsverslag of in de bestreden beslissing. Op grond van de materiëlemotiveringsplicht moet echter wel uit het dossier blijken dat de aanbestedende overheid een ernstig algemeen prijs- en kostenonderzoek heeft verricht, onder meer dat zij de prijzen van elke offerte op zorgvuldige wijze heeft nagekeken. **De motieven op grond waarvan zij alsdan van oordeel is dat de aangeboden prijzen niet abnormaal zijn, dienen uit het dossier te blijken.**

Het verslag van nazicht vermeldt te dezen enkel: “Prijsonderzoek is gebeurd”. De bevindingen van het prijsonderzoek worden niet vermeld. Het besluit dat alle offertes als regelmatig worden beschouwd lijkt te impliceren dat de verwerende partij heeft gemeend dat geen abnormale prijzen worden aangeboden.

Het **administratief dossier** bevat wel de volgende door de verwerende partij als vertrouwelijk aangemerkte stukken:

- een raming van de eenheidsprijzen voor de 84 artikelen van de meetstaat, gebaseerd op de prijzen van het vorige jaar, welke werden gevraagd bij de toenmalige opdrachtnemer, zijnde

de verzoekende partij;

- een vergelijkende tabel met de eenheidsprijzen van de verzoekende partij, die van de tussenkomende partij en de geraamde prijzen;
- een analyse van de door de verzoekende partij en de tussenkomende partij opgegeven merken voor 49 van de 84 artikelen van de meetstaat.

De Raad van State merkt in de eerste plaats op dat geen van deze stukken de derde offerte mee betreft in de analyse. Dit doet de vraag rijzen of deze stukken *post factum* zijn opgemaakt ter ondersteuning van het verweer, dan wel of ze, zoals het behoort in het kader van een prijzenonderzoek, zijn voorafgegaan aan het nemen van de gunningsbeslissing. Voor zover de tussenkomende partij opmerkt dat er nog een groter verschil bestaat tussen de prijs van de derde inschrijver en die van de verzoekende partij, lijkt dit gegeven eerder te bevestigen dat haar prijs te laag zou kunnen zijn. De prijs van de derde inschrijver ligt immers nog veel hoger dan haar prijs.

Voorts blijkt noch uit de vergelijkende tabel met de eenheidsprijzen van de verzoekende partij, die van de tussenkomende partij en de geraamde prijzen voor de 84 artikelen van de meetstaat, noch uit enig ander stuk, dat een verdere analyse van die cijfers zou zijn gebeurd.

In zoverre de verwerende partij verwijst naar de verschillen in de door de verzoekende partij en de tussenkomende partij aangeboden merken voor de gevraagde artikelen, lijkt uit een vergelijking van de respectieve meetstaten niet te volgen dat het assortiment dat de verzoekende partij aanbiedt, zonder meer bestaat uit duurdere (A-)merken dan die welke aangeboden worden door de tussenkomende partij, zoals door de verwerende partij wordt aangevoerd. Uit de vergelijkende tabel blijkt immers op het eerste gezicht dat, ook wat die merken betreft, er prijzen van de verzoekende partij zijn die minder duur zijn dan die van de tussenkomende partij.

In zoverre de verwerende partij aanvoert dat de prijzen aangeboden door de tussenkomende partij in de buurt liggen van de door haar geraamde prijzen, lijkt de bedoelde tabel die bewering op het eerste gezicht voor ongeveer een vierde van de posten niet te bevestigen. Bovendien ligt de totaalprijs van de tussenkomende partij voor de 84 artikelen, zijnde 215,51 euro, btw inbegrepen, lager dan de geraamde totaalprijs, zijnde 259,94 euro, btw inbegrepen, terwijl die van de verzoekende partij (357,22 euro, btw inbegrepen) hoger ligt dan de geraamde prijs en die van de derde inschrijver (517,94 euro, btw inbegrepen) nog hoger. Overigens is de referentiewaarde van een raming afhankelijk van het realistisch karakter ervan. Nadat de verzoekende partij de geraamde prijzen heeft ontvangen van de verwerende partij, heeft zij ter terechtzitting aangevoerd dat die prijzen, in feite haar prijzen van het vorige jaar, geen geldige basis meer vormen voor een vergelijking met de thans aangeboden prijzen, gelet op het feit dat de prijzen ondertussen gestegen zijn. De verwerende partij en de tussenkomende partij hebben de bewering dat de prijzen op één jaar gestegen zijn, niet tegengesproken. Dat gegeven lijkt de referentiewaarde van de raming te relativiseren. In zoverre de verwerende partij aanvoert dat het verschil tussen de aangeboden prijzen verklaard kan worden door het verschil in specialisatie tussen de verzoekende partij en de tussenkomende partij, gaat het om een vage bewering. De verwerende partij maakt bijvoorbeeld niet duidelijk hoeveel artikelen van de inventaris gerekend zouden kunnen worden tot de categorie van de knutselartikelen, waarin de tussenkomende partij gespecialiseerd zou zijn. Ter terechtzitting betwist de verzoekende partij overigens dat er een noemenswaardig aantal knutselartikelen in de inventaris opgenomen zouden zijn, en voert zij aan dat het vooral gaat om standaardproducten.

De verwerende partij verwijst in dit verband nog naar een telefonisch contact tussen haar en de tussenkomende partij, waarbij deze laatste bevestigd zou hebben dat zij gespecialiseerd is

in knutselartikelen en daarom voor de desbetreffende artikelen lagere prijzen kan aanbieden. Van dat telefonisch contact is er echter geen enkel spoor in het administratief dossier. In zoverre de verwerende partij aanvoert dat de verzoekende partij zou hebben ingezet op het gunningscriterium met betrekking tot de aangeboden korting op andere producten uit de catalogus dan die welke vermeld zijn in de inventaris, en dat zij zou hebben gespeculeerd op nadere onderhandelingen in verband met de aangeboden prijzen, moet vastgesteld worden dat van deze uitleg geen spoor terug te vinden is in het administratief dossier. Het lijkt om een verantwoording *post factum* te gaan. Ze steunt bovendien op veronderstellingen die, naar het voorlopig oordeel van de Raad van State, onvoldoende zijn om het vastgestelde prijsverschil tussen de offertes van de verzoekende partij en de tussenkomende partij te kunnen verantwoorden.

Zelfs indien de verwerende partij het bij het rechte eind zou hebben wat betreft de strategie van de verzoekende partij, dan nog zou dit niet wegnemen dat de verzoekende partij mag verwachten dat de verwerende partij voldoet aan haar wettelijke verplichting om een deugdelijk algemeen prijzenonderzoek te voeren. Hierbij mag niet uit het oog verloren worden dat de verzoekende partij het gros van haar punten heeft verloren naar aanleiding van de beoordeling van het gunningscriterium prijs.

Uit al het voorgaande leidt de Raad van State voorshands af dat het algemeen prijsonderzoek, dat volgens het verslag van nazicht gevoerd is, niet wordt geschraagd door **deugdelijke en met de nodige zorgvuldigheid vastgestelde motieven**. Met name lijken elementen voorhanden te zijn die de verwerende partij ertoe hadden moeten brengen om een nader onderzoek te doen naar het al dan niet abnormale karakter van de door de tussenkomende partij aangeboden prijs. **Van een zorgvuldig onderzoek van die aard geeft noch het verslag van nazicht, noch het administratief dossier blijk.**

**PRIJSONDERZOEK EN ONDERZOEK ABNORMALE PRIJZEN ZIJN TWEE
ONDERSCHEIDEN FASES MET EEN SPECIFIEKE EIGEN INVULLING EN
BEOORDELINGSMOGELIJKHEID DOOR DE RAAD VAN STATE
VOORZITTER VAN DE XIIe KAMER ARREST nr. 254.224 van 5 juli 2022**

De verzoekende partij betoogt dat bij extreme prijsverschillen er “hoe dan ook” sprake is van prijzen die schijnbaar abnormaal lijken zodat een verzoek tot prijsverantwoording verplicht is. **Zij lijkt daarbij het onderscheid uit het oog te verliezen tussen, enerzijds, de fase van het algemeen prijsonderzoek en, anderzijds, de fase van het bijzonder onderzoek naar abnormale prijzen, met eventuele vraag tot prijsverantwoording.**

Ook het algemeen prijsonderzoek in de zin van artikel 35 van het koninklijk besluit plaatsing 2017 vereist een nauwgezette controle van alle bedragen van elke offerte en een onderlinge prijsvergelijking van alle eenheids- en totaalprijzen van alle offertes. De verwerende partij beschikt in het kader van dat algemeen prijsonderzoek als aanbestedende overheid over een aanzienlijke beoordelingsruimte om aldan al dan niet over te gaan tot een bijzonder onderzoek naar abnormale prijzen. Deze beoordelingsruimte lijkt des te meer aanwezig in geval voor de onderhandelingsprocedure is gekozen, zoals te dezen, en in geval het om intellectuele diensten gaat die voor een inschrijver een ruimere marge bij de prijszetting lijken te bieden, zoals te dezen.

Ook al vormt het feit dat de gekozen inschrijver een offerte met een aanzienlijk lagere totaalprijs dan de als tweede gerangschikte inschrijver heeft ingediend, doorgaans een aanwijzing dat de geboden prijs abnormaal laag zou kunnen zijn, wat dan aanleiding is voor de aanbestedende overheid om een prijsverantwoording te vragen in de zin van artikel 36, § 1, van het koninklijk besluit plaatsing 2017, hoeft dit niet altijd zo te zijn, zeker niet in het kader van een opdracht voor intellectuele diensten zoals de voorliggende, waar aanzienlijke prijsverschillen vaak voorkomen.

Voor zover de verzoekende partij zich uitdrukkelijk beroept op een aantal arresten van de Raad van State, lijkt zij geen rekening te houden met de specificiteit van elke opdracht. Gelet op de verschillende feitelijke en juridische context lijkt op het eerste gezicht de door de verzoekende partij aangehaalde rechtspraak van de Raad van State en het Gerecht van de Europese Unie, niet zonder meer transposeerbaar naar de huidige zaak.

De Raad v S, gesteld voor de toetsing van de beoordeling van de motieven van een aanbestedende overheid om prijzen al dan niet als abnormaal te beschouwen en om al dan niet een prijsverantwoording te vragen, zijn eigen beoordeling niet in de plaats stellen van die van het bestuur. Het komt aan de Raad v S enkel toe om desgevraagd na te gaan of **de betrokken motieven van dat onderzoek naar behoren zijn bewezen** en of de **beoordeling van het bestuur met de vereiste zorgvuldigheid** en binnen de perken van de redelijkheid is geschied. De motieven op grond waarvan de aanbestedende overheid aldan van oordeel is dat de aangeboden prijzen niet abnormaal zijn, kunnen ook uit de stukken van het dossier blijken zodat deze motieven aan de toetsing door de Raad van State kunnen worden onderworpen.

WAT GELEID HEEFT TOT NAVOLGENDE CONCLUSIE :

De verwerende partij maakt op het eerste gezicht aannemelijk dat zij wel degelijk een algemeen prijs- en kostenonderzoek heeft uitgevoerd, en dat uit dit onderzoek is gebleken dat

de door de gekozen inschrijver aangeboden prijs in de BAFO-offerte in verhouding staat tot de aangeboden prestaties en kosten, zodat geen prijsverantwoording diende te worden gevraagd; voorts dat er niet meteen diende te worden gevreesd voor een onbehoorlijke uitvoering van de opdracht, wat de voornaamste finaliteit is van het prijsonderzoek.

GEEN VERPLICHTE PROCEDURE ABNORMALE PRIJZEN ALS DE AANBESTEDER OORDEELT DAT ER GEEN ZIJN (IN CASU OOK SLECHTS TWEE OFFERTES)

VOORZITTER VAN DE XIIe VAKANTIEKAMER ARREST nr. 254.233 van 6 juli 2022

De regelgeving inzake overheidsopdrachten maakt aldus een onderscheid tussen enerzijds het algemeen prijs- of kostenonderzoek dat de aanbestedende overheid in elk geval dient te voeren (art. 43) en een bijzonder onderzoek naar abnormale prijzen (art. 44), dat in beginsel enkel dient te worden gevoerd wanneer uit het algemeen prijs- of kostenonderzoek is gebleken dat er prijzen of kosten worden aangeboden die abnormaal laag of hoog lijken. **Indien de aanbestedende overheid na het uitvoeren van het algemeen prijsonderzoek besluit dat er geen posten zijn die als blijvend abnormaal laag of hoog moeten worden aangemerkt, is zij niet verplicht om vervolgens ook de procedure van het bijzonder abnormale prijzenonderzoek te volgen voor de betrokken prijzen.**

Waar de verzoekende partij aanvoert dat er een doorgedreven onderzoek had moeten worden uitgevoerd op de prijs van de gekozen inschrijver omdat deze 56% van de hare afwijkt, dient er in de eerste plaats te worden opgemerkt dat het niet aan een individuele inschrijver op een overheidsopdracht lijkt toe te komen om zijn eigen offerte te verheffen tot toetsingsmaatstaf waaraan de rechtsgeldigheid van de beslissingen van de aanbestedende overheid dient te worden afgemeten. De verzoekende partij heeft een offerte ingediend voor de opdracht, niet meer. Deze is (aanzienlijk) duurder dan deze van de gekozen inschrijver, maar dat maakt de offerte van de gekozen inschrijver daarom niet *ipso facto* abnormaal laag. Er is immers, in geval er slechts twee inschrijvers zijn, geen evident uitgangspunt voorhanden om de ene of de andere offerte als behept met een abnormale prijs te bestempelen. Er is op het eerste gezicht geen grond in de regelgeving overheidsopdrachten om, indien er slechts twee offertes worden ingediend met een aanzienlijk uit elkaar liggende totaalprijs, van de aanbestedende overheid te vereisen dat zij op de laagste van de twee sowieso een bijzonder onderzoek naar abnormale prijzen dient uit te voeren. In die specifieke situatie lijkt het in beginsel niet zo dat de laagste van de twee offertes *ipso facto* abnormaal laag is en het voorwerp dient uit te maken van een bijzonder onderzoek naar abnormale prijzen.

BETALINGSVOORWAARDEN WELKE AFWIJKEN VAN HET BESTEK WORDEN ONDANKS EEN VERZAKING IN HET BESTEK AAN STRIJDIGE BEPALINGEN TOCH ALS EEN ONZEKERE PRIJS EN UITVOERINGSVOORWAARDE BESCHOUWD

VOORZITTER VAN DE XIIe KAMER ARREST nr. 254.077 van 23 juni 2022

Uit zijn offerte blijkt dat de gekozen inschrijver andersluidende betalingsvoorwaarden heeft opgenomen en aldus op bewuste wijze zijn eigen betalingsvoorwaarden van toepassing heeft gemaakt, voorwaarden die bovendien verschillend zijn per onderdeel van de offerte –

De offerte wijkt aldus af van de in het bestek gestelde betalingsvoorwaarden, aangehaald *sub* 3.2, die een toepassing vormen van artikel 95 van het koninklijk besluit uitvoering. Hiermee komt een essentiële bestekbepaling, namelijk de prijs, in het gedrang.

Anders dan de verwerende partij het ziet, leiden de standaardclausules opgenomen in de artikelen I.1 en I.13 van het administratief bestek – met name dat de inschrijver door de indiening van zijn offerte al de clausules van het bestek aanvaardt en aan alle tegenstrijdige voorwaarden verzaakt – er niet toe dat de inschrijver door de indiening van zijn offerte meteen en automatisch zou verzaken aan alle mogelijke afwijkingen van het bestek in zijn offerte, waar die ook voorkomen. **Door de uitdrukkelijke vermelding van eigen betalingsvoorwaarden doet de gekozen inschrijver op dit punt juist het omgekeerde dan verzaken aan zijn eigen voorwaarden.**

Minstens is de verbintenis van de gekozen inschrijver op dit punt onzeker, en staat het bijgevolg niet vast dat hij de betalingsvoorwaarden vastgesteld in het bestek heeft aanvaard. Bij gebrek aan enige motivering ter zake in de bestreden beslissing wordt die onzekerheid niet weggenomen.

In artikel I.13 van het bestek wordt overigens vervolgd dat “voor zover tijdens het onderzoek van de offerte door de aanbestedende overheid wordt vastgesteld dat er door de inschrijver voorwaarden zijn gevoegd waardoor het onduidelijk is of de inschrijver zonder voorbehoud akkoord gaat met de voorwaarden van het bestek, [...] de aanbestedende overheid zich het recht [voorbehoudt] om de offerte als substantieel onregelmatig af te wijzen”. Een dergelijke bepaling zou overbodig zijn indien elke met het bestek strijdige voorwaarde automatisch als niet-geschreven zou moeten worden beschouwd.

Conclusie : Het eerste onderdeel van het tweede middel is gegrond. De gegrondheid van dat onderdeel volstaat om tot de nietigverklaring van de bestreden beslissing te leiden.

Nu een onwettigheid thans definitief is vastgesteld, past het te handelen overeenkomstig artikel 25/3, § 4, van het algemeen procedurereglement en de partijen en het aangewezen lid van het auditoraat de gelegenheid te geven om, weliswaar rekening houdend met voornoemde mogelijkheid tot herstel in natura, standpunt in te nemen betreffende het verzoek tot schadevergoeding.

NAZICHT VAN DE UITSLUITINGSGRONDEN

VOORZITTER VAN DE XIIe KAMER ARREST nr. 254.135 van 28 juni 2022

Artikel 67 van de wet overheidsopdrachten 2016 bepaalt dat inschrijvers die voor bepaalde misdrijven veroordeeld zijn, van deelname aan de plaatsingsprocedure worden uitgesloten. Artikel 68 bepaalt hetzelfde ten aanzien van inschrijvers die niet blijken te voldoen aan hun verplichtingen tot betaling van belastingen of socialezekerheidsbijdragen. Artikel 69 bepaalt dat de aanbestedende overheid een inschrijver in een aantal andere gevallen kan uitsluiten, waaronder het geval dat die inschrijver zich in staat van faillissement verkeert (artikel 69, eerste lid, 2°).

Overeenkomstig artikel 39, § 1, van het koninklijk besluit plaatsing 2017 vormt het loutere feit van de indiening van de aanvraag tot deelneming of van de offerte, voor de opdrachten waarvan het geraamd bedrag lager is dan de drempels voor de Europese bekendmaking, de impliciete verklaring op erewoord van de kandidaat of van de inschrijver dat hij zich niet bevindt in één van de uitsluitingsgevallen bedoeld in de artikelen 67 tot 69 van de wet overheidsopdrachten 2016.

Overeenkomstig artikel 62, § 2, van het voormelde koninklijk besluit dient de aanbestedende overheid de toestand op het vlak van de sociale schulden van de inschrijvers te verifiëren op basis van de attesten die elektronisch beschikbaar zijn via de Telemarc-toepassing. Deze verificatie gebeurt binnen de twintig dagen na de uiterste datum voor het indienen van de offertes. Artikel 63, § 2, van het voormelde koninklijk besluit bevat eenzelfde verplichting voor het verifiëren van de fiscale toestand.

Artikel 72, § 2, van het voormelde koninklijk besluit bepaalt dat “als voldoende bewijs dat de ondernemer niet verkeert in een van de in de artikelen 67, 68 en 69, eerste lid, 2°, van de wet bedoelde situaties” door de aanbestedende overheid wordt aanvaard, “1° voor de in artikel 67 van de wet bedoelde verplichte uitsluitingsgronden, een uittreksel uit het desbetreffende register, zoals een uittreksel uit het strafregister of, bij gebreke daarvan, een gelijkwaardig document dat is afgegeven door een bevoegde rechterlijke of administratieve instantie van het land van oorsprong of het land waar de ondernemer is gevestigd, waaruit blijkt dat aan de betrokken eisen is voldaan”, en “2° voor de artikelen 68 en 69, eerste lid, 2°, van de wet, een door de bevoegde instantie van het betrokken land afgegeven certificaat”.

De formelemotiveringsplicht lijkt niet te vereisen dat het onderzoek dat de aanbestedende overheid voert naar de uitsluitingsgronden in extenso wordt weergegeven in de bestreden beslissing. **Wel moet uit het administratief dossier blijken dat wel degelijk is nagegaan of de inschrijvers zich niet in een toestand van uitsluiting bevinden en dat er daarbij geen bijzondere problemen zijn gerezen.**

Het volstaat vanuit het oogpunt van de op de aanbestedende overheid rustende verplichting om haar beslissing met redenen te omkleden, dat uit die beslissing blijkt – of minstens kan worden afgeleid – dat is nagegaan of de inschrijvers zich niet bevinden in een toestand van uitsluiting. **Ook wanneer inschrijvers een (impliciete) verklaring op erewoord hanteren, moet de aanbestedende overheid de controle op het vlak van de uitsluitingsgronden voeren.**

Te dezen bevat het verslag van nazicht van 27 april 2022, waarnaar de bestreden beslissing verwijst, een overzicht van het administratief nazicht van de offertes. Uit dit overzicht lijkt, op het eerste gezicht, te kunnen worden afgeleid dat een onderzoek is gevoerd naar de uitsluitingsgronden. Dit onderzoek resulteert voor een aantal uitsluitingsgronden, waaronder het uittreksel uit het strafregister, voor elke inschrijver in de vermelding “ok”, waaruit op het eerste gezicht kan worden afgeleid dat het onderzoek voor die uitsluitingsgronden geen aanleiding heeft gegeven tot bijzondere problemen. Wat echter de uitsluitingsgronden betreft die betrekking hebben op de sociale en fiscale schulden en het faillissement, vermeldt het verslag van nazicht telkens, voor elke inschrijver, “te controleren via Telemarc”. In de conclusie van het verslag wordt een voorbehoud gemaakt met betrekking tot het uittreksel uit het strafregister, het attest niet-faillissement, het sociaal attest en het fiscaal attest. Er wordt gesteld dat de aanbestedende overheid elk van die attesten moet opvragen, tenminste voor wat de gekozen inschrijver betreft.

Wat betreft het **uittreksel uit het strafregister**, wordt in het verslag van nazicht, meer bepaald bij het administratief nazicht, in dit verband voor elk van de inschrijvers “ok” **vermeld. Die vermelding lijkt te volstaan om aan te geven dat het nazicht heeft plaatsgevonden** en dat daarbij geen problemen zijn gebleken. Overigens blijkt uit het administratief dossier dat de gekozen inschrijver, zoals gevraagd in het bestek (punt 1.5.I), een uittreksel uit het strafregister bij zijn offerte heeft gevoegd. De vermelding “ok” lijkt dan ook terecht. Er is voorts geen bepaling die met betrekking tot dit gegeven aan de aanbestedende overheid een bijzondere verificatieverplichting oplegt. In zoverre is het middel niet ernstig.

Wat betreft de **overige attesten**, blijkt uit het administratief dossier, en meer bepaald uit de offerte van de gekozen inschrijver, dat bij die offerte een attest inzake sociale schulden, een attest inzake fiscale schulden en een attest niet-faillissement is gevoegd. Het attest sociale schulden dateert van 24 januari 2022 en vermeldt dat de gekozen inschrijver tot en met het derde kwartaal 2021 geen bijdrageschuld heeft. Het attest fiscale schulden dateert van 24 januari 2022 en vermeldt dat geen fiscale schulden boven 3000 euro verschuldigd zijn. Het attest niet-faillissement dateert van 26 maart 2020 en vermeldt dat de gekozen inschrijver gedurende de laatste vijf jaar vóór die datum niet in staat van faillissement werd verklaard en tot op de voormelde datum ook geen procedure inzake de continuïteit van ondernemingen heeft ingediend.

Op het eerste gezicht kan evenwel uit het administratief dossier niet worden afgeleid dat de verwerende partij de sociale en fiscale toestand van de gekozen inschrijver heeft geverifieerd zoals opgelegd bij artikel 62, § 2, en artikel 63, § 2, van het koninklijk besluit plaatsing 2017. Evenmin kan daaruit worden afgeleid dat de recente toestand van de gekozen inschrijver inzake faillissement is geverifieerd.

In haar nota voert de verwerende partij aan dat zij wel degelijk na opening van de offertes de uitsluitingsgronden in hoofde van alle inschrijvers heeft geconsulteerd en gecontroleerd. Zij heeft echter, na vastgesteld te hebben dat er geen probleem rees, de betrokken attesten helaas niet opgeslagen.

Die verklaring neemt niet weg dat noch uit het verslag van nazicht, noch uit de bestreden beslissing, blijkt dat de verwerende partij vóór het nemen van de gunningsbeslissing zich ervan vergewist heeft dat de gekozen inschrijver zich niet in een geval van uitsluiting bevond. Nochtans waren de sociale schulden, de fiscale schulden en een eventueel faillissement aangelegenheden die de opstellers van het verslag van nazicht uitdrukkelijk aan de verificatie door de verwerende partij hadden overgelaten.

Op het eerste gezicht kan dan ook met de verzoekende partij worden aangenomen dat de verwerende partij is tekortgekomen aan de op haar rustende verplichting om, **vóór het nemen van de gunningsbeslissing, de toestand van de gekozen inschrijver inzake sociale en fiscale schulden en inzake faillissement na te gaan, of minstens, dat uit het administratief dossier niet blijkt dat zij die verplichting effectief is nagekomen.**

Nadat de vordering tot schorsing ter kennis is gebracht van de verwerende partij, heeft de verwerende partij de attesten met betrekking tot de gekozen inschrijver evenwel opnieuw opgevraagd. Zij heeft die attesten bij het administratief dossier gevoegd. Een attest van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid van 7 juni 2022 vermeldt dat de gekozen inschrijver tot en met het eerste kwartaal 2022 geen bijdrageschuld heeft. Een attest van de FOD Financiën van 9 juni 2022 vermeldt dat de gekozen inschrijver geen fiscale schulden heeft van meer dan 3000 euro. Een attest van de Kruispuntbank van Ondernemingen van 9 juni 2022 vermeldt dat de gekozen inschrijver zich niet bevindt in een toestand van liquidatie, gerechtelijk akkoord of faillissement.

Aldus blijkt uit de attesten door de gekozen inschrijver gevoegd bij zijn offerte, enerzijds, en uit de recente attesten bijgebracht door de verwerende partij, anderzijds, dat de gekozen inschrijver zich noch op 24 januari 2022, noch op 7 respectievelijk 9 juni 2022, in een toestand bevond inzake sociale of fiscale schulden op grond waarvan hij zou moeten worden uitgesloten van de opdracht. Wat betreft de toestand inzake faillissement, blijkt uit die attesten dat de gekozen inschrijver zich noch op 26 maart 2020, noch op 9 juni 2022, in een toestand van faillissement of andere toestand bevond op grond waarvan hij kon worden uitgesloten. Hieruit lijkt te volgen dat, ook al zou de verwerende partij zijn tekortgekomen aan haar verificatieverplichting, deze tekortkoming geen invloed heeft kunnen uitoefenen op de inhoud en de draagwijdte van de bestreden beslissing, die op 11 mei 2022 is genomen. Derhalve lijkt de verzoekende partij geen belang te hebben bij haar middel.

In zoverre is de exceptie van onontvankelijkheid van het middel bijgevolg gegrond.

RECHTSPRAAK EUROPEES HOF VAN JUSTITIE

WANNEER ER GEEN OF GEEN GESCHIKTE AANVRAAG TOT DEELNEMING OF OFFERTE WERD INGEDIEND NAAR AANLEIDING VAN EEN OPENBARE OF NIET-OPENBARE PROCEDURE, KAN ER MET EEN ONDERNEMER ONDERHANDELD WORDEN ?

Arrest van het Hof (Achtste kamer) van 16 juni 2022 Zaak C-376/21.

Na een herinnering aan de toepassingsvoorwaarden voor plaatsingsprocedures zonder bekendmaking :

Gelet op de concurrentieschade dienen onderhandelingsprocedures zonder voorafgaande bekendmaking van een aankondiging van de opdracht alleen in zeer uitzonderlijke omstandigheden te worden gebruikt. Deze uitzondering moet worden beperkt tot gevallen waarin bekendmaking niet mogelijk is wegens dwingende spoed als gevolg van gebeurtenissen die de aanbestedende dienst niet kon voorzien en die hem niet toegerekend kunnen worden, of van meet af aan duidelijk is dat bekendmaking niet tot meer concurrentie of betere aanbestedingsresultaten zal leiden, niet het minst omdat objectief gezien slechts één ondernemer de opdracht kan uitvoeren. Dit is het geval met kunstwerken, waarbij het unieke karakter en de waarde van het kunstvoorwerp inherent zijn aan de identiteit van de kunstenaar. De exclusiviteit kan ook uit een andere reden voortkomen, maar het gebruik van de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking is alleen in geval van objectieve exclusiviteit te rechtvaardigen, als de exclusiviteit niet door de aanbestedende dienst zelf met het oog op de toekomstige aanbestedingsprocedure is gecreëerd.

Aanbestedende diensten die zich op deze uitzondering beroepen moeten aangeven waarom er geen goede alternatieven of vervangmiddelen beschikbaar zijn, zoals het gebruik van alternatieve distributiekkanalen, ook buiten de lidstaat van de aanbestedende dienst, of het in overweging nemen van functioneel vergelijkbare werken, leveringen en diensten.

Indien technische redenen het exclusieve karakter bepalen, moeten deze nauwkeurig worden omschreven en per geval gemotiveerd worden. Deze redenen kunnen bijvoorbeeld zijn dat het voor een andere ondernemer technisch onhaalbaar is de vereiste prestaties te leveren, of dat specifieke kennis, instrumenten of middelen nodig zijn die maar één ondernemer tot zijn beschikking heeft. Technische redenen kunnen ook verband houden met specifieke interoperabiliteitseisen waaraan moet worden voldaan met het oog op het goed functioneren van de aan te besteden werken, leveringen of diensten.

indien in het kader van een openbare of niet-openbare procedure geen of geen geschikte inschrijvingen of geen of geen geschikte verzoeken tot deelname zijn ingediend, mits de oorspronkelijke voorwaarden van de opdracht niet wezenlijk worden gewijzigd en de Commissie op haar verzoek een verslag wordt overgelegd.

De inschrijving wordt ongeschikt bevonden als zij niet relevant is voor de opdracht, omdat zij, zonder ingrijpende wijzigingen, kennelijk niet voorziet in de in de aanbestedingsstukken omschreven behoeften en eisen van de aanbestedende dienst. Een verzoek tot deelname wordt niet geschikt geacht wanneer de betrokken onderneming overeenkomstig artikel 57 moet of

kan worden uitgesloten, of niet aan de overeenkomstig artikel 58 door de aanbestedende dienst bepaalde selectiecriteria voldoet;

Besluit het Hof dat een Onderhandeling met één ondernemer toegestaan wordt in volgende omstandigheden

dat een aanbestedende dienst in het kader van een onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking de mogelijkheid heeft om zich te wenden tot slechts **één ondernemer** wanneer in die procedure de oorspronkelijke voorwaarden van de opdracht die waren vermeld in een eerdere openbare procedure die werd beëindigd wegens de ongeschiktheid van de enige ingediende inschrijving, zonder wezenlijke wijzigingen worden overgenomen, **ook al vertoont het voorwerp van de betrokken opdracht objectief gezien geen specifieke kenmerken die rechtvaardigen dat de uitvoering ervan uitsluitend aan die ondernemer wordt toevertrouwd.**

Met volgende overweging :

In een dergelijke situatie vormen de eerdere openbare of niet-openbare procedure, enerzijds, en de onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking, anderzijds, immers een onlosmakelijk geheel, zodat geen abstractie kan worden gemaakt van de omstandigheid dat de ondernemers die mogelijks belangstelling hadden voor deze opdracht, de gelegenheid hebben gehad zich kenbaar te maken en mee te dingen.

In die omstandigheden kunnen ondernemers die onzorgvuldig zijn geweest door tijdens een openbare of niet-openbare procedure geen geschikte inschrijving in te dienen, in het kader van de daaropvolgende onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking de aanbestedende dienst niet dwingen om met hen onderhandelingen aan te gaan. In het kader van de eerdere openbare of niet-openbare procedure konden zij immers een inschrijving indienen en ten volle de beginselen van gelijkheid, non-discriminatie, transparantie en evenredigheid genieten.

INFO

INDEXCIJFER VAN DE CONSUMPTIEPRIJZEN VAN DE MAAND JULI 2022

De Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie deelt mee dat het indexcijfer van de consumptieprijs voor de maand juli 2022, 123.05 punten bedraagt, tegenover 122.04 punten in juni 2022, hetgeen een stijging van 1.01 punt of 0.83 % betekent.

De gezondheidsindex, zoals bedoeld in de wet van 23 april 2015 (Belgisch Staatsblad van 27 april 2015), bedraagt 122.35 punten voor de maand juli 2022.

De afgevlakte gezondheidsindex zoals bedoeld in de wet van 23 april 2015 (Belgisch Staatsblad van 27 april 2015), bedraagt 118.39 punten voor de maand juli 2022.

ONS AANBOD VOOR OPLEIDINGEN OP UW MAAT

Hierbij een greep uit de opleidingen welke we op uw maat in uw instelling kunnen verzorgen, en dit zowel nederlandstalig als franstalig.

Voor al deze seminars voorzien we een syllabus en power point presentatie welke ofwel digitaal (gratis) ofwel in boekvorm (15€ per deelnemer) ter beschikking worden gesteld van de deelnemers.

De opgegeven prijzen blijven onveranderd van toepassing tijdens het academiejaar 2022-2023.

Aanvragen voor deze sessies kunnen bij eenvoudige mail gericht worden aan rudiclaeys@telenet.be met vermelding van de gewenste sessie en de vooropgestelde uitvoeringsperiode

De exacte uitvoeringsdata worden dan in gemeen overleg afgesproken.

U dient enkel uren passend lokaal te voorzien, wij zorgen voor laptop en beamer ter ondersteuning van de sessies

FLASH BASIS OPLEIDING:DE VOLLEDIGE REGELGEVING OVERHEIDSOPDRACHTEN IN HAAR ESSENTIE

Gedurende deze opleidingsdag ontvangen uw medewerkers een overzicht van de wetgeving, de grote principes en de verschillende mogelijke procedures en de plaatsingsmodaliteiten. Voor de nieuw betrokken medewerkers geeft dit een helikopterview op deze materie

Duurtijd : 2 X3 uur

Kostprijs : ongeacht het aantal deelnemers 600 € exclusief BTW en verplaatsingskost

SELECTIECRITERIA ZIJN GEEN FORMALITEIT

De selectie van een opdrachtnemer is minstens zo belangrijk als de criteria gebruikt voor de gunning. Wat ben je met een goed product (gunningcriteria) als het aangeleverd wordt door een opdrachtnemer die geen ervaring heeft met de implementatie.

In deze dagsessie worden een aantal tools ter beschikking gesteld op basis van de richtlijnen rond de selectie om u bij te staan bij de keuze van performante uitvoerders

Duurtijd : 2 X3 uur

Kostprijs : ongeacht het aantal deelnemers 600 € exclusief BTW en verplaatsingskost

GUNNINGCRITERIA: CONCRETE FORMULERING, HUN WEGING EN EVALUATIE, DE AFDWINGBAARHEID VAN UW EISEN

Vrij dikwijls worden de gunningcriteria te algemeen voorgesteld en niet in verhouding tot de eisen welke bij een opdracht relevant zijn. Vaak vergeet men hierbij de gestelde eisen niet alleen bij het indienen van de offerte afdwingbaar te maken maar ook gedurende de uitvoering. En uiteindelijk moet ook de vraag gesteld worden of we de gegeven aanduidingen van de deelnemers wel kunnen controleren, ze ook mogen controleren en hoe we eventueel onvoldoende kwaliteit kunnen weren.

Duurtijd : 2 X3 uur

Kostprijs : ongeacht het aantal deelnemers 600 € exclusief BTW en verplaatsingskost

EEN GOED VOORBEREID EN PERFORMANT UITGEWERKT BESTEK VERMIJDT UITVOERINGSPROBLEMEN

Gedurende deze **tweedaagse** opleiding worden de conclusies uit een goede voorbereiding van een overheidsopdracht omgezet in praktische en performante bestekbepalingen. Elk onderdeel van het bestek wordt uitgewerkt met voorbeeldteksten van nuttige clausules en met een aantal tips om preventief uitvoeringsproblemen te voorkomen.

Duurtijd 4 x 3 uur

Kostprijs : ongeacht het aantal deelnemers 1.200 € exclusief BTW en verplaatsingskost

DE LANGERE TERMIJNVISIE VIA RAAMOVEREENKOMSTEN

Hierbij wordt het begrip raamovereenkomst met haar specifieke kenmerken ontleed en wordt er op elke eigenschap verder ingegaan met aangepaste ontwerpclausules.

De oplossingen voor de raming van de waarde, de aangepaste procedures en de verantwoorde duurtijd overschrijdingen worden aan de vigerende rechtspraak afgetoetst met juridisch technische oplossingen op maat.

Duurtijd : 2 X3 uur

Kostprijs : ongeacht het aantal deelnemers 600 € exclusief BTW en verplaatsingskost

DE DELEGATIE MOGELIJKHEDEN OM TOT EEN EENVOUDIGER AANKOOPPROCES TE KOMEN

Via een gemotiveerde interne delegatie van bevoegdheden kan het aankoopproces via overheidsopdrachten sneller en administratief minder belastend georganiseerd worden.

Wat zijn de mogelijkheden ? Hoe worden ze in besluiten omgezet ? Wat is een aankoopdienst ? en hoe wordt hij best gestructureerd zijn maar enkele op maat uit te werken vragen om efficiëntiewinst te genereren

Duurtijd : 2 X3 uur

Kostprijs : ongeacht het aantal deelnemers 600 € exclusief BTW en verplaatsingskost